

DE OPINIE VAN HANS HOOGERVORST

'Noodzaak wereldstandaard wordt breed gedragen'

"We zijn zeer tevreden dat de technisch én politiek ingewikkelde - maar zeer gewenste - IFRS 17 er nu ligt", zegt IASB-topman Hans Hoogervorst. "Tijdens de implementatiefase hopen we forse aanpassingen te kunnen vermijden. Anders moet je wellicht ook naar de datum kijken waarop de standaard ingaat. In het najaar wordt dit duidelijk."

De International Accounting Standards Board (IASB) is een onafhankelijk en privaat orgaan dat eenduidige financiële verslaggevingsregels opstelt die wereldwijd toepasbaar zijn. Daarbij gaat het om trage, jarenlange processen waarin allerlei krachtenvelden het eens met elkaar moeten worden over de nieuwe complexe standaarden.

Hoogervorst noemt dat dan ook als grondreden dat IFRS 17, de nieuwe accounting standaard voor verzekeringscontracten, langer op zich heeft laten wachten. Begin 2015 sprak hij tegen De Actuaris nog de verwachting uit dat het dat jaar nog wel zou lukken. Uiteindelijk werd het mei 2017.

Hoogervorst: "Het belangrijkste compromis? De Variabel Fee Approach. Verzekeraars hebben veel contracten met consumenten waarin ze als het ware namens hen beleggen en ongeveer 10% van de winst behouden. Is die 10% een soort fee of een risicovolle belegging? Dat laatste had onze voorkeur. Het CFO Forum van verzekeraars was daar tegen. Daarom hebben we de Variabel Fee Approach ontwikkeld, ook al omdat we zagen dat een uniforme standaard zonder een dergelijk compromis heel moeilijk zou worden. Dat heeft tijd gekost."

"Eigenlijk denk ik het oorspronkelijke idee conceptueel nog steeds het beste antwoord is. Je ziet namelijk dat verzekeraars dergelijke participating contracten afdekken met derivaten, waar IASB daar overigens ook weer een oplossing voor had moeten vinden. Puur economisch zien verzekeraars de contracten blijkbaar als een volatiel geheel."

Je zou kunnen zeggen dat met het compromis kunstmatige stabiliteit het wint van de volatiele economische realiteit. Zijn daar nog meer voorbeelden van?

"Nee, behalve kleine accountingmismatches, als je historische kosten en actuele waarde in één standaard gebruikt. Die zijn moeilijk 100% te voorkomen. Voor het overige wordt de economische realiteit betrouwbaar weerspiegeld. Overigens smeer je met de Variabel Fee Approach de waardeschommelingen van beleggingen over de tijd uit in de Contractual Service Margin. Daarbinnen zijn die schommelingen zichtbaar. De investeerder kan nog steeds zien wat er gebeurt."

WASLIJST

Deze Contractual Service Margin (CSM) staat centraal in IFRS 17. Verzekeraars laten daarin zien welke winsten ze verwachten

**NU KUNNEN ZE VEEL
MAKKELIJKER MET
BELEGGEREN OVER DE
GEHELE WERELD PRATEN**

gedurende de looptijd van een verzekeringscontract. De CSM is tot stand gekomen in samenspraak met de verzekeringssector.

“Zeker geen compromis”, zegt Hoogervorst. “Oorspronkelijk begonnen we met een Full Fair Value Model. Daarin gaan alle schommelingen van het gehele contract direct door winst en verlies. Dat vond iedereen te ver gaan. Zeker met contracten van twintig tot dertig jaar is het veel beter om winsten als liability op te slaan en over de tijd met de CSM in de winst- en verliesrekening te laten lopen. Daarover is iedereen het eens. Daar kunnen we ons goed in vinden.”

Inmiddels is de implementatiefase van IFRS 17 gestart. Op de vraag of hij nog bijsturing verwacht: “Het CFO Forum zou het CFO Forum niet zijn als het geen waslijst met wensen had gepresenteerd. Daar ligt ondertussen de vraag om die wensen te prioriteren. Daar wachten we op. Dan kijken we naar de echte pijnpunten en wat we wel en niet moeten doen.”

Hans Hoogervorst (1956) is sinds juli 2011 voorzitter van de IASB, de International Accounting Standards Board in Londen. Na zijn studies geschiedenis en internationale betrekkingen werkte Hoogervorst van 1983 tot 1986 bij de National Bank of Washington. Verder was hij vanaf 1988 beleidsmedewerker financiën bij de Tweede Kamerfractie van de VVD. Voor die partij zat hij van 1994 tot 1998 in de Tweede Kamer. Daarna was hij staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in het tweede Kabinet-Kok. Op 22 juli 2002 werd Hoogervorst minister van Financiën in het Kabinet-Balkenende. In Balkenende II en III was hij minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Vanaf september 2007 was hij bestuursvoorzitter van de Autoriteit Financiële Markten (AFM).

Heeft u daar al een idee van?

“Ja, maar ik kan er op dit moment niks over zeggen. We hopen grote aanpassingen te kunnen vermijden. Mochten die toch noodzakelijk zijn, dan moet je wellicht ook naar de datum 1 januari 2021 kijken, waarop IFRS 17 in werking treedt. Dat wordt dit najaar duidelijk.”

Bestaat er internationaal nog evenveel draagvlak als u drie jaar geleden aangaf?

“Op zich wel. Alleen ruiken Britse verzekeraars met de Brexit nieuwe kansen. Niemand kan me goed uitleggen wat hun reden is. In elk geval menen de Britse regulators dat het land zich moet houden aan de internationale accounting standaard, ondanks het aanstaande vertrek uit Europa. Ik verwacht dan ook dat de UK gewoon mee zal doen.”

“Verder gaat, als de endorsement in Europa wordt voltooid, IFRS 17 de gehele wereld over, uitgezonderd de VS. Maar daar wordt het systeem eveneens aangepast. Historische kosten worden ook current valuation. Qua filosofie liggen de twee standaarden niet ver uit elkaar.”

In het vorige interview verwachtte u lagere kapitaalkosten voor verzekeraars omdat de vergelijkbaarheid verbetert.

“Dat denk ik nog steeds. Veel niet in verzekeraars gespecialiseerde beleggers mijden deze sector omdat ze deze te ingewikkeld vinden en ze bedrijven niet wereldwijd met elkaar kunnen vergelijken vanwege een ratjetoe aan vaak gedateerde verslaggeving. Daardoor is het voor verzekeraars duur om kapitaal aan te trekken. Nu kunnen ze veel makkelijker met beleggers over de gehele wereld praten. De noodzaak voor een wereldstandaard wordt dan ook breed gedragen.”

IFRS 17 brengt additionele bedrijfskosten met zich mee die hogere kapitaalslasten tot gevolg hebben. Kosten die de premiebetalers moet ophoesten.

“Ik wil die kosten niet als een bagatel afschilderen. Zo moeten verzekeraars nieuwe systemen voor CSM creëren en die zijn kostbaar. Aan de andere kant hebben veel verzekeraars gewacht om hun systemen aan te passen. Er is dus veel achterstallig onderhoud dat in één keer wordt meegenomen. De kosten daarvoor hadden ze toch moeten maken. Ik geloof bovendien niet dat verzekeraars de kosten onmiddellijk doorberekenen aan hun klanten. Temeer omdat ze op de langere termijn de baten opstrijken van een goed werkende standaard.”

IFRS 2017 is principle based. De invulling wordt voor een groot deel aan de verzekeraar overgelaten. Wat is daarvan het voordeel?

“De standaard is toch wel vrij gedetailleerd, hoor. Het is niet zo dat we op één A-viertje vijf principes hebben opgeschreven. Maar een complexe industrie als de verzekeringswereld kun je niet geheel vangen met regeltjes. Het is aan de actuarissen om de principes in te vullen met hun eigen professional judgement. Dat is een goede zaak.”

Solvency II heeft vooral aan de discounting kant nogal wat volatiliteit tot gevolg. Heeft u dit meegenomen in IFRS 17?

“We hebben geprobeerd zo min mogelijk licht tussen de twee standaarden te laten ontstaan, waarvan de economische filosofie zeer vergelijkbaar is. Het klopt dat je nu meer volatiliteit krijgt. Maar voorheen had je de kunstmatige stabiliteit van historische kosten. Die slaat nergens op. Als je nu levensverzekeringen verdisconteert met rentes van twintig jaar geleden, krijg je een mooi resultaat. Maar dat lijkt me toch geen succes.”

Wat wordt de volgende standaard van de IASB waarmee actuarissen te maken krijgen?

“De grote standaarden zijn klaar. We gaan nu kijken hoe je meer orde kunt brengen in de winst- en verliesrekening. Iedereen werkt met begrippen als ebit, ebitda en operating profits. Op dit moment schrijven we dat allemaal niet voor. Ook dat is belangrijk voor investeerders. Een betere presentatie brengt voor het bedrijfsleven echter minder kosten met zich mee omdat alle informatie al beschikbaar is.” ■